

Опанувати марксистсько-ленінську теорію — таке першочергове завдання

Пролетарі всіх країн, єдніться!

СТАЛІНСЬКІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТБЮРО, РЕКТОРАТУ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ,
ПРОФКОМУ І МІСЦЕВКОМУ ХАРКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О. М. ГОРЬКОГО.

№ 8 (657) | Понеділок, 19 березня 1951 р. | ц. 20 к.

ЗА ГЛИБОКЕ ВИВЧЕННЯ ОСНОВ МАРКСИЗМУ-ЛЕНІНІЗМУ

В розпалі другий семестр. Давно підбиті підсумки піврічної роботи, намічені нові заходи щодо поліпшення навчання.

Важливі завдання стоять перед нашим колективом в справі оволодіння марксистсько-ленінською теорією. В кінці цього семестру на перших та других курсах будуть проведені річні екзамени з основ марксизму-ленінізму, на п'яти курсах — державні екзамени. З якими ж успіхами ми наближаємось до цього відповідального етапу в улюбленій?

Минулий семестр приніс далі поліпшення якості викладання та вивчення основ марксизму-ленінізму. Студенти краще ніж в попередні роки засвоюють матеріал, наполегливіше працюють над вивченням творів Маркса — Енгельса — Леніна — Сталіна. Це яскраво показала залікова сесія. Особливо добре провели її історичний та економічний факультети. Всі студенти тут своєчасно склали заліки, переважна більшість знає матеріал на «відмінно» і «добре».

Проте в роботі по вивченню основ марксизму-ленінізму є ще ряд істотних недоліків. Особливо тривожний стан на фізико-математичному факультеті. З 21 студента університету, що не склали заліків, дві третини припадає на фізиків та математиків. Між тим, тут викладають досвідчені спеціалісти. В чому ж причина? Вона криється в тому, що керівництво факультету приділяє всю увагу спеціальним предметам, не бореться з шкідливими поглядами на основи марксизму-ленінізму, як на неосновну дисципліну. Справа повторюється рік-у-рік, і до цього часу ні деканат, ні партійне бюро не зробили необхідних висновків.

Недоліки мали місце і на біологічному, геологічному та хімічному факультетах. Тут на протяжні останніх двох років кілька разів змінювалися викладачі, що, звичайно, позначилося на успішності студентів.

На деяких факультетах студенти ще погано працюють над вивченням першоджерел. Особливо це стосується географічного і хімічного факультетів, частково фізико-математичного та геологічного. Деканати та громадські організації цих факультетів повинні посилити контроль за самостійною роботою студентів.

Слід зупинитися ще на одному недоліку. Користуючись тим, що викладачі формально не можуть вимагати від студентів конспектування лекцій, а матеріал все ж треба знати, частина студентів стала на шлях запозичення торішніх конспектів у своїх старших товаришів. Нічого вже казати про те, що такий, з дозволу сказати, «метод» навчання не личить радян-

ському студенту. Але ж і з суто практичної точки зору треба повести рішучу боротьбу з цим ганебним явищем. Адже після опублікування праць Й. В. Сталіна з питань мовознавства багато лекцій, особливо на першому курсі, докорінно перебудовано. Яку ж користь можуть принести застарілі конспекти?

На жаль, партійні та комсомольські організації на факультетах проходять остеронь подібних фактів.

Успіх в справі оволодіння студентами марксистсько-ленінською теорією багато в чому залежить від чіткої організації в роботі кафедри марксизму-ленінізму (зав. кафедрою доцент Г. Ю. Немірова). За останній рік учбової та наукової діяльності кафедри та її викладачів значно поліпшилась. Проте зроблено ще не все.

Після виходу в світ геніальних праць Й. В. Сталіна з питань мовознавства кафедра повинна була розробити конкретні методологічні та методичні вказівки щодо використання нових положень в лекціях, зокрема по 4-й темі курсу основ марксизму-ленінізму. Але, по суті, справа не пішла далі неофіційних розмов. Викладачі кафедри застосовують нові положення, як кажуть «на свій страх і ризик».

В «кулуарах» кафедри ходять різні розмови про те, чи можна, наприклад, отождествити поняття «базис» та «виробничі відносини» чи воно цілком покривається поняттям «спосіб виробництва». Точаться суперечки і з ряду інших питань. Чому б кафедри не зібратись на спеціальне засідання і не виробити єдину точку зору, обов'язкову для всіх при викладанні філософського розділу курсу? Коли така дискусія «стихійно» виникла на одному з засідань кафедри, т. Немірова заявила, що ця проблема буде обговорена окремо. Прошло вже кілька місяців від того, а обговорення не було.

Важливі завдання покладені на факультетські партійні та комсомольські організації. Вони повинні допомогти кафедрі марксизму-ленінізму в налагодженні систематичної, вдумливої роботи з студентами, контролювати самостійну улюблену студентів. Лише коли навчання кожного студента буде повсякденно під контролем всієї громадськості, тоді можна буде гарантувати високу якість підготовки студентів з основ марксизму-ленінізму. В цій важливішій партійній і державній справі не може бути самотпиви і неорганізованості.

Повсякденна боротьба за глибоке вивчення марксистсько-ленінської теорії — почесне завдання всього університетського колективу.

☆☆☆
ЗА КНИГОЮ

На фото: в кабінеті марксизму-ленінізму.

Фото В. ВАСИЛЕНКА.

НАЗУСТРІЧ ЮВІЛЕЮ

У 1955 році громадськість Харкова і всього Радянського Союзу буде відзначати 150-річчя з дня заснування нашого університету. Створення загальної історії університету, розроблення окремих питань цієї історії — відповідальне завдання, що стоїть перед науковими силами ХДУ.

Розмах роботи такий, що без активної участі наукових студентських гуртків, вона напевно не може бути виконана. До планів роботи гуртків необхідно включити теми про наукову, педагогічну й громадську діяльність вчених нашого університету, теми з історії його окремих кафедр, особливо в радянський період.

Важлива роль в цій справі належить гурткам історичного фа-

культету. Проте, в планах більшості гуртків цього факультету ми не знайдемо тем, пов'язаних з розробленням історії університету. Таке становище неприпустиме. Факультет повинен в найближчий час включити в свій план теми з історії наукового й громадського життя в Харківському університеті, а також теми про розвиток передової громадської думки в університеті, революційні виступи студентів тощо.

Не краще становище на інших факультетах. Лише на хімічному й біологічному факультетах до розробки історії університету широко залучаються студенти.

Гуртки біологічного факультету включили до своїх планів ряд ці-

кавих тем з історії кафедр, з історії розвитку окремих галузей біологічної науки в Харківському університеті.

Треба відзначити цінну ініціативу хімічного відділення студентського наукового товариства, яке організувало першу за своїми масштабами на Україні студентську наукову конференцію, присвячену роботам вчених-хіміків Харківського університету. Цей почин повинен бути підхоплений усіма факультетами.

Нема сумнівів, що вчені ради факультетів і ювілейні комісії допоможуть студентському науковому товариству й воно внесе немалий внесок у розробку історії нашого університету.

М. КАРЛІНЕР.

„Павловські читання“

Протягом 16 і 17 березня в аудиторії ім. Мечнікова проходила наукова конференція біологів університету, присвячена 15-й річниці з дня смерті великого російського фізіолога академіка І. П. Павлова.

З доповіддю «Індивідуальний розвиток й вчення академіка І. П. Павлова про нервізм» виступив член-кореспондент Академії наук УРСР професор О. В. Нагорний. Професор Х. Т. Арський розповів присутнім про вивчення вищої нервової діяльності коня методом умовних рефлексів академіка І. П. Павлова. «Походжен-

ня й розвиток нервового регулювання» — тема доповіді професора Е. Ю. Уманського. Великий інтерес присутніх викликала доповідь доцента В. І. Махінки: «Вчення академіка І. П. Павлова про якісні особливості вищої нервової діяльності у людини».

Доцент Д. Ф. Острянин прочитав доповідь «Вчення академіка І. П. Павлова про вищу нервову діяльність і діалектичний матеріалізм».

В конференції прийняли активну участь члени біологічного відділення студентського наукового товариства.

У доповідях «Джерела матеріалістичних поглядів академіка І. П. Павлова» студентки V курсу тт. Ігнатенко, Новікова, Василенко показали роль природно-наукових та філософських поглядів О. І. Герцена, В. Г. Бєлінського, М. О. Добролюбова, Д. І. Писарева, М. Г. Чернишевського в формуванні матеріалістичного світогляду І. П. Павлова.

Доповідь «Роль кори головного мозку в регулюванні процесів обміну речовин за працями академіка К. М. Бикова» прочитали студенти III курсу Шульман та Герасімов.

90-та річниця з дня смерті Т. Г. Шевченка

Колектив університету вшанував пам'ять великого українського поета, революціонера-демократа Т. Г. Шевченка.

В Актовому залі відбувся урочистий вечір, присвячений 90-й річниці з дня смерті великого Кобзаря. Лекцію про життя

і творчість Т. Г. Шевченка прочитав доцент І. Т. Балака.

Народний артист республіки О. І. Сердюк та артистка О. Л. Валуєва прочитали твори Т. Г. Шевченка. Пісні на слова поета виконали артисти театру опери та балету В. С. Хворост та артистка філармонії К. Є. Лінєцька.

В лекторії хімічного факультету лекцію «Т. Г. Шевченко — великий поет, революціонер-демократ» прочитала І. Г. Булашенко. Потім виступили тепло зустрінуті артисти театру ім. Т. Г. Шевченка О. І. Сердюк та С. В. Федорцева.

ПРОФСПІЛКОВА ХРОНІКА

В лютому комісія місцевому перевірала стан робочих місць та приміщень факультетів, Центральної наукової бібліотеки, ботанічного саду та Астрономічної обсерваторії й виявила недоліки, що

заважають нормальній роботі. Всі заходи, спрямовані на поліпшення охорони праці, техніки безпеки й промсанітарії ввійшли до угоди, укладеної між адміністрацією та місцевкомом, і повинні бути виконані протягом 1951 ро-

ку. Відповідальні за виконання угоди тт. Якубович, Гуревич, Яременко.

Контроль за виконанням усіх пунктів угоди покладено на членів місцевого тт. Новаковського, Шкляревського, Кузьменко.

Зробимо гуртожитки вогнищами масової роботи!

РЕЙД ГАЗЕТИ „СТАЛІНСЬКІ КАДРИ“

В РОЛІ ПОЧЕСНИХ ГОСТЕЙ І СТОРОННІХ СПОСТЕРІГАЧІВ

...Тепло зустрічають і Аню Альнікову. Затамувавши подих, слухають її спів. Слухають, щільно посідавши на стільцях, на столах, слухають стоячи...

Всіх 400 мешканців гуртожитку не вмістити в червоному кутку, тому багато хто залишився в коридорі, нагороджуючи і звідти теплими оплесками своїх товаришів.

Розходились, розмовляючи.

— Доповідь би невеличку перед цим, та й програму поповнити...

Студенти - філологи були сьогодні особливо в пошані, адже більшість виступів дали вони. Пригадуючи, що колись, хоч давненько уже, в гуртожитку виступала навіть самодіяльність їхнього факультету, філологи атакують істориків:

— Невже у вас нікому на факультеті прочитати цікаву лекцію, провести бесіду?

— Безумовно є кому, — відповідають атаківані, — непогана в нас і факультетська художня самодіяльність. Але вона чомусь вперто обминає гуртожиток.

Цей докір кинуто слушно і справедливо. 77 студентів історичного факультету живуть у гуртожитку. Серед них четверо членів бюро ЛКСМУ: Микола Біляев, Давид Гольденберг, Іван Кривошей та Анастасія Шрам. Ці товариші, мабуть, інформують бюро про стан політико-виховної і культурно-масової роботи в гуртожитку. А стан цей, треба сказати, незадовільний. Агітатори майже не працюють, багато студентів не читають свіжих газет, не обізнані з подіями в країні і за рубіжем. І це — майбутні викладачі історії! Санітарний стан переважною більшістю кімнат, де живуть історики, також незадовільний. Секретареві бюро тов. Булгакову

відомо, що колектив художньої самодіяльності факультету двічі зірвав запланований ними ж вечір відпочинку студентів у гуртожитку.

Безтурботно ставляться до роботи в гуртожитку й інші факультетські комсомольські організації. 46 студентів-хіміків мешкають в цьому ж гуртожитку. Однак, секретар бюро хімічного факультету Олег Коновалов в ролі почесного гостя відвідав гуртожиток лише раз на початку учебного року. Видно, Коновалов не турбує питання побуту студентів, їх запити? Ходять чутки, що на хімічному факультеті діє семінар агітаторів кімнат у гуртожитках. Якщо це так, то чого він вартий, коли в кімнаті № 49 (агітатор тов. Широкова, староста тов. Недяник) студентки-хіміки без міри захоплюються вечірками, живуть остронь життя колективу, занедбали санітарний стан кімнати.

Рідкі гості в гуртожитку і члени комсомольського бюро фізико-математичного факультету.

— Якось заходив у гості до товаришів, а більше не був, — зізнається секретар бюро II курсу т. Скоробогатов.

Чи не час комсомольським ватажкам усіх факультетів, комсомольському активу університету, комітетові комсомолу (відповідальний за побутсектор тов. Зарицький) взятися за налагодження політико-виховної роботи в гуртожитках? Чи не досить дивитися на неї вітчизняним оком, оком стороннього спостерігача?

В гуртожитку останнім часом обрано хороший дійовий склад студкомів (голова комуніст т. Дьомін). Створено численний колектив художньої самодіяльності, організовано пересувну бібліо-

теку, виписуються свіжі газети, журнали.

Однак, рідко, дуже рідко (в цьому учебному році жодного разу) в гуртожитку виступають факультетські колективи художньої самодіяльності. Недостатньо читається лекцій, провадиться бесід на політичні, наукові та загально-культурні теми. В гуртожитку й досі відсутні будьякі музичні інструменти, настільні гри, тощо.

Всі ці недоліки не важко

виправити. І тоді багатогдинні танці під радіолу — єдине дозвілля в святкові дні — не будуть перетворюватися на самоціль. Набагато зменшиться число скептиків, що заповнюють у дні танців вестибюль і сходів гуртожитку, нарікаючи на адресу тих, кому пощастило протиснутися в тісне коло танцюючих. Зменшиться і число тих студентів, які, нудьгуючи, сидять по кімнатах без діла.

БЕЗ ПОЧУТТЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

Суботній вечір у Шатилівському гуртожитку. Молодь розважається в приміщенні читального залу. Радіола, танці...

У гуртожитку, де живуть до 500 студентів, крім духового оркестру немає жодного гуртка самодіяльності.

«Вся справа в тому, — скаржиться в стінгазеті «Наш побут» відповідальний студком за культмасову роботу т. Горстка, — що профком коштів не виділив для керівника драмгуртка. Хоча б піаніно або акордеон був».

Факт незаперечний. Профком покищо мало обходить, чи є на Шатилівці піаніно. Але ж треба діяти. Настирливо нагадувати про свої запити. Що ж до драматичного гуртка, його можна й самим організувати, хоча б користуючись досвідом минулого року. Є усі можливості створити гурток народних інструментів. Але т. Горстка далі від скарг не йде. Про навчання бальним танцями також поговорили та й забули.

Рейдова бригада: Г. ПРИХОДЬКО, В. ПЛАХТІНСЬКИЙ, Л. ЕПШТЕЙН, І. ЯКУШКІН, О. ЧУЧМАРЬОВА.

ГІМНАСТИЧНА СЕКЦІЯ

На фото: студентка біологічного факультету С. Кочо готує гімнастичні вправи для II розряду на бревні.

Фото В. ВАСИЛЕНКА.

Слідами наших виступів

„Кваліфіковано керувати питаннями навчання“

Під таким заголовком в № 5 «Сталінських кадрів» від 22 лютого вміщена була стаття, яка критикувала стан справ на фізико-математичному факультеті.

Як повідомив редакцію секретар партбюро факультету тов. Костін, факти, вказані у статті, відповідають дійсності. Партбюро бюро вжило заходів до ліквідації академзаборгованості і підвищення успішності студентів. Бюро зажадало від деканату чіткого керівництва учебною та методичною роботою кафедр. На засіданні ученої ради факультету обговорена була робота кафедр теоретичної механіки, теорії функцій та математичного аналізу. Деканат провів велику роботу по наданню допомоги студентам, які мають академзаборгованість, і контролю за ходом складання екзаменів.

Комсомольському бюро факультету було вказано на недоліки в справі контролю за самостійною роботою студентів протягом семестру. Зміцнений склад комсомольських бюро I та II курсів.

Профбюро факультету залучено до організації систематичної планомірної підготовки студентів до наступної весняної екзаменаційної сесії.

Паризька Комуна

80 років тому озброєні робітники Парижу скинули буржуазний уряд, уряд національної зради, вперше в історії захопили владу в свої руки і проголосили Паризьку Комуну.

18 березня 1871 року відбулася «славна робітничая революція» (Маркс). Паризькі робітники захопили владу в такий момент, коли французька буржуазія, злякавшись озброєних робітників, капітулювала перед зовнішнім ворогом і заключила з урядом Бісмарка тяжкий і ганебний для Франції мир.

Комуна утворилася з обраних загальним виборчим правом депутатів. «Більшість їх (депутатів)... складали робітники або визнані представники робітничого класу» (Маркс).

Комуна знищила стару армію, поліцію і жандармерію і створила народну армію в особі національної гвардії. Усунувши старих чиновників, Комуна висунула на відповідальні державні пости робітників або людей, відданих справі робітничого класу. Комуна

видала закон про безкоштовну освіту, про відокремлення школи від церкви і церкви від держави. Проголосила релігію приватною справою віруючих.

Комуна вперше в історії зробила спробу звільнити жінок від одвічного ярма, рабства і зрівняти її з чоловіком у політичному, правовому та економічному відношеннях. Був виданий декрет про рівну оплату за рівну працю чоловікам і жінкам і право жінок брати участь в громадських зібраннях.

Знаходячись у залізному кільці, оточена німецькими полчищами і версальцями, в безперервній боротьбі з ворогами, Комуна провела ряд заходів, спрямованих на поліпшення становища робітників, дрібної буржуазії і цим показала, що уряд робітничого класу приносить не лише політичні, але й економічні завоювання народові. Комуна передала ряд підприємств версальцям робітничим кооперативам, організувала громадські роботи для безробітних, скасувала штрафи для робітників, подавала матеріальну допомогу жінкам і дітям загиблих національних гвардійців і т. і.

За справу Комуни разом з французькими робітниками боролися кращі представники робітників і передової інтелігенції ряду країн. Активними учасниками Комуні були славна російська революціонерка Дмитрієва і письменниця Корван-Крюковська, сестра славнозвісної жінки - математика Софії Ковалевської. Разом з полум'яною французькою патріоткою Луїзою Мішель, Дмитрієва і Корван - Крюковська брали участь в організації жіночої спілки і в барикадних боях під час кривавого тижня (21—28 травня 1871 р.). Корван-Крюковська і французька письменниця Андре Лео заснували і редагували газету Комуні. Корван-Крюковська була також членом особистої комісії для реорганізації жіночої освіти і наглядом за школами для дівчат.

Відсутність революційної партії привела до того, що комунари допустили ряд помилок: вони не націоналізували державного банку, дотримувалися тактики пасивної оборони, не виявили належної пильності у відношенні до контрреволюціонерів. Проіснувавши 72 дні, Паризька Комуна пала під ударами об'єднаних сил французької контрреволюції і німецьких інтервентів. Паризька Комуна «...була першою, славною, героїчною, але безуспішною спро-

бою пролетаріату повернути історію проти капіталізму» (Сталін).

Класики марксизму-ленінізму високо оцінили героїзм комунарів, указали на всевітнє-історичне значення Паризької Комуні, яка вперше показала на ділі, що «робітничий клас не може просто оволодіти готовою державною машиною і пустити її в хід для своїх власних цілей» (Маркс). З доповіді Паризької Комуні класики марксизму-ленінізму зробили висновки про необхідність знищення буржуазної державної машини і створення нової держави за формою і змістом.

Справу, розпочату Паризькою Комуною, завершила Велика Жовтнева соціалістична революція під керівництвом геніальних вождів Леніна і Сталіна.

Французький пролетаріат, вірний традиціям Паризької Комуні, під керівництвом своєї славної комуністичної партії і вірного сина французького народу Мориса Тореза веде героїчну боротьбу проти нинішніх версальців. У прізвуч для Франції годину, під час другої світової війни повторилася сцена французької буржуазії «200 сімейств». Нащадки версальців, ненависні французькому народові фашистські лакеї Петен і Лаваль, не бажаючи озброїти народ для захисту Франції, зрадили французький народ. Вони допомогли Гітлеру грабувати кра-

їну і позбавити її національної незалежності. Французький народ під керівництвом комуністичної партії піднявся на боротьбу проти німецьких окупантів та їх лакеїв — уряду Віші.

Після другої світової війни перед французьким народом вистала нова загроза економічного і політичного закабалення англо-американськими імперіалістами за допомогою «плану Маршалла». Включивши Францію до агресивного Північно-Атлантичного пакту, американські імперіалісти втягують її в антирадянську воєнну авантюру та у війну проти країн народної демократії. Французькі монополісти, що ведуть брудну війну у В'єтнамі, підтримують ре-мілітаризацію Західної Німеччини, готові запродати незалежність Франції і перетворити французький народ на гарматне м'ясо. Їхніми вірними помічниками в цій справі є фашисти — деголевці і праві соціалісти.

Трудящі Франції під керівництвом компартії виступають єдиними захисниками незалежності своєї країни і активно борються проти палів війни за мир. Французький народ устами Мориса Тореза заявляє, що він ніколи не буде воювати проти Радянського Союзу.

Г. САПОЖНИКОВА,
кандидат історичних наук.

МАРКСИСТСЬКО-ЛЕНІНСЬКА ТЕОРІЯ — МОГУТНЯ ЗБРОЯ БІЛЬШОВИЗМУ

ВАЖЛИВІШЕ ЗАВДАННЯ РАДЯНСЬКИХ СТУДЕНТІВ

Йосиф Віссаріонович Сталін в класичних працях з питань мовознавства визначив марксизм-ленінізм як науку про закони розвитку природи й суспільства, науку про революції пригноблених й експлуатованих мас, науку про перемогу соціалізму в усіх країнах, науку про будівництво комуністичного суспільства.

Великі ідеї Маркса — Енгельса — Леніна — Сталіна оволоділи мільйонними масами й стали могутньою матеріальною силою, що допомагає змінити світ в інтересах трудящих. Глибоке вивчення марксистсько-ленінської теорії є першочерговим обов'язком наших кадрів, наших молодих спеціалістів.

Комуністична партія, радянський уряд, товариш Сталін виявляють повсякденну увагу й турботу про вищу школу, про ідейне виховання студентства. Велику роль в цьому відіграли історичні рішення Центрального Комітету більшовицької партії з ідеологічних питань, а також дискусії з важливіших проблем радянської науки.

Молоді спеціалісти нашої країни повинні бути освіченими людьми, що володіють глибокими знаннями в обраній спеціальності, людьми з великим культурним кругозором, озброєними вченням Маркса — Енгельса — Леніна — Сталіна. Радянські студенти, в тому числі й студенти Харківського університету виявляють великий інтерес до вивчення марксистсько-ленінської теорії. Зимовою сесією показала, що якість роботи студентів над вивченням основ марксизму-ленінізму підвищилася.

Переважає більшість студентів добре вивчила й глибоко засвоїла «Короткий курс історії ВКП(б)», твори класиків марксизму-ленінізму. Проте є ще частина студентів, які недостатньо працюють над вивченням основ марксизму-ленінізму, слабо знають предмет. Деякі студенти погано готуються до семінарських занять, формально ставляться до вивчення творів

Леніна—Сталіна, не намагаються засвоїти суть ленінсько-сталінських ідей. Так, студенти II курсу факультету іноземних мов Ліфшиць, Мануйлова, Поповська, Шубат, Антоненко, Шреер готуються до семінарів лише напередодні. Істотно, що старанно й глибоко проробити рекомендовану літературу та першоджерела за декілька годин неможливо.

Як правило, такі студенти не можуть приймати активної участі у роботі семінарів. Прочитавши наспіх першоджерела, студент не може добре уявити все багатство й глибину змісту творів. Такі студенти ніколи не звертаються до викладача з запитаннями, у них не виникає творчої думки.

Деякі студенти зовсім не з'являються на семінари, щоб уникнути опиту викладача з заданого матеріалу. Ці товариші тягнуть назад весь курс. Серед них є й комсомольці і тим прикріше говорити про них, як про недисциплінованих і недбайливих студентів.

Що ж необхідно для того, щоб студенти, які відстали, надолужили упущене й добре підготувалися до наступної, набагато серйознішої ніж минула екзаменаційної сесії?

Для цього, в першу чергу, необхідно вміло розподіляти свій робочий час і вивчати матеріал курсу систематично, кожного дня. Якщо з'являться незрозумілі питання, треба одразу з'ясувати їх з товаришами, з викладачем.

Необхідно з усією серйозністю ставитися до вивчення основ марксизму-ленінізму, оволодівати суттю марксистсько-ленінської теорії, навчитися користуватися цією теорією під час вирішування практичних завдань, комуністичного будівництва.

Невпинно оволодівати марксистсько-ленінською теорією — першочерговий обов'язок радянського студента, що готується стати висококваліфікованим спеціалістом, активним будівником комуністичного суспільства.

О. ПРОТОПОПОВ,
викладач кафедри марксизму-ленінізму.

Як я працюю над першоджерелами

Робота над першоджерелами — основа підготовки до семінару. Конспектуючи твори класиків марксизму-ленінізму, я завжди особливо детально проробляю ті місця, де можна знайти матеріал, що виділяється в семінарських планах.

Але перш ніж конспектувати, я обов'язково прочитую весь твір, рекомендований викладачем. Це, на мою думку, необхідно для того, щоб правильно зрозуміти зміст твору. Наведу приклад:

Конспектуючи роботу В. І. Леніна «Доповідь про революцію 1905 року», я не прочитав її всю одразу і виписав кілька окремих цитат. Лише дійшовши до кінця статті, я зрозумів, що, вирвані з контексту цитати невірно передавали її зміст.

Як саме я конспектую першоджерела?

Розповім про свою роботу над книгою В. І. Леніна «Дві тактики соціал-демократії в демократичній революції». Прочитавши всю книгу, я визначив, згідно з вказівкою товариша Сталіна, даною в «Короткому курсі

історії ВКП(б)», три основні питання цієї книги: 1) Питання про гегемонію пролетаріату в буржуазно-демократичній революції; 2) Питання про збройне повстання і 3) Питання про перехід буржуазно-демократичної революції в соціалістичну. Після цього мені вже легко було конспектувати: минаючи полеміку, я записував лише ті місця, де розвивалися ці три основні положення.

Дуже важливо починати підготовку до семінару того ж дня, коли дається план семінару і література для конспектування. Якщо ж готуватись до семінару починаєш за день до нього, то читати весь твір немає часу. Зрозуміло, що конспект тоді робиться наспіх, а це приводить іноді до серйозного перекручення тексту і поверхової підготовки до семінару.

Тільки систематична, повсякденна робота над першоджерелами забезпечує глибоке знання творів класиків марксизму-ленінізму.

А. СПІЦИН,
студент I курсу геологічного факультету.

В кабінеті марксизму-ленінізму

Тихо в кабінеті марксизму-ленінізму — ніби й немає в ньому нікого. А між тим, за столами, зосереджено схилившись над книгами, працюють десятки відвідувачів. Це — студенти, аспіранти, викладачі. Вони приходять до нас вивчати всеперемагаючу марксистсько-ленінську теорію. Широкий вибір літератури, сприятливі для роботи над книгою умови — все це дає змогу якнайкраще оволодіти знаннями.

Багато студентів готуються в кабінеті до семінарських занять. Для них ми окремо добираємо літературу з тим, щоб вони змогли глибоко засвоїти те чи інше теоретичне питання, зв'язати його з сучасністю, зрозуміти його історичне значення.

Значна частина відвідувачів — агітатори, пропагандисти, доповідачі. Вони готуються тут до бесід, доповідей. Ми консулюємо їх, допомагаємо в добір літератури, яка б дозволила найбільш вичерпно, глибоко розкрити туди іншу тему. Обслуговуючи агітаторів, пропагандистів, кабінет марксизму-ленінізму виконує, таким чином, і функції парткабінету.

Про різноманітність тематики доповідей, бесід свідчить хоч би такий, звичайно, далеко не повний перелік тем: «Боротьба з релігійними забобонами», «США — оплот світової реакції», «Студентство зарубіжних країн», «Честь та гідність комсомольця», «Новатори виробництва післявоєнної п'ятирічки» та інші.

З метою поліпшення обслуговування відвідувачів, ми з 1944 року ведемо тематичний каталог. Це допомагає краще задовольняти запити студентів та викладачів з найрізноманітніших тем, швидко добирати літературу. Наш досвід ведення тематичного каталогу поширюється в багатьох кабінетах міста.

Студенти, наукові працівники знають наші альбоми вірізок газетних матеріалів, що висвітлюють питання з історії більшовицької партії, міжнародної політики тощо.

Рік-у-рік зростає відвідування нашого кабінету. Лише в минулому учбовому році кабінет обслужив 12.744 чоловіки і видав близько 27 тисяч книг та журналів. Аналізуючи облік роботи кабінету, ми наочно бачимо, дедалі зростає інтерес до вивчення марксистсько-ленінської теорії. Повсякденна робота над підвищенням свого ідейно-політичного рівня, політична активність стали невід'ємними рисами студентства та викладачів різноманітних спеціальностей — історика, хіміка, математика, економіста.

Ми бачимо, що слова товариша Сталіна про марксистсько-ленінську науку, знання якої обов'язкове для більшовиків всіх галузей науки — міцно ввійшли в наше життя.

Р. ДОМБРОВСЬКА,
зав. кабінетом марксизму-ленінізму.

«Ми, більшовики, вважаємо, що вірним компасом в історичних подіях може служити ленінізм, який розкриває їхню дійсну суть. Оволодіти ленінізмом — в цьому важливіше завдання працівників вищої школи, в цьому важливіше завдання радянського студентства».

В. М. МОЛОТОВ.

«...Є ОДНА ГАЛУЗЬ НАУКИ, ЗНАННЯ ЯКОЇ ПОВИННО БУТИ ОБОВ'ЯЗКОВИМ ДЛЯ БІЛЬШОВИКІВ УСІХ ГАЛУЗЕЙ НАУКИ, — ЦЕ МАРКСИСТСЬКО-ЛЕНІНСЬКА НАУКА ПРО СУСПІЛЬСТВО, ПРО ЗАКОНИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА, ПРО ЗАКОНИ РОЗВИТКУ ПРОЛЕТАРСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ, ПРО ЗАКОНИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛІСТИЧНОГО БУДІВНИЦТВА, ПРО ПЕРЕМОГУ КОМУНІЗМУ».

Й. В. СТАЛІН.

Що показала сесія

Значна частина студентів IV курсу історичного факультету вирішила спеціалізуватися з історії ВКП(б). З метою поглиблення матеріалу, деканат і кафедра марксизму-ленінізму організували проведення спеціальних курсів та семінарів з історії партії та окремих першоджерел.

Так, в першому півріччі були проведені спеціальні семінари з роботи Й. В. Сталіна «Про основи ленінізму» і «Боротьба більшовицької партії за соціалістичну індустріалізацію країни і колективізацію сільського господарства», прочитано курс «Партія більшовиків в період підготовки і проведення Великої Жовтневої соціалістичної революції».

Семінари показали, що майже всі студенти систематично і наполегливо оволодівають теорією марксизму-ленінізму, готуються стати справжніми спеціалістами. Студенти вдумливо вивчають праці Маркса—Енгельса—Леніна—Сталіна, конспектують їх, пишуть реферати.

Тому не випадково, що при складанні екзамену з спеціального курсу більшість виявила добрі і відмінні знання.

Глибокі і сталі знання показали тт. Карпенко, Гапонова, Го-

релік, Гудзенко, Шапіро та інші. Екзаменатор доц. Бадіян поставив їм заслужені «відмінно». Ці товариші систематично готувалися і до семінарів, завжди відповідали на запитання ґрунтовно і упевнено. Вони з таким же успіхом зуміють застосувати теоретичні знання на практичній роботі.

Але не всі студенти, що спеціалізуються з основ марксизму-ленінізму, систематично і глибоко вивчали праці В. І. Леніна і Й. В. Сталіна. Про це говорить випадок з комуністом Платоновим, який одержав «трійку» на екзамені по спеціальному курсу. Він зовсім не читав важливої праці В. І. Леніна «Чергові завдання Радянської влади». Цей випадок повинен бути повчальним і для т. Платонова, і для всіх студентів.

До екзаменів необхідно готуватися з першого дня занять, глибоко вивчаючи і узагальнюючи прочитаний матеріал. Це полегшить в подальшому не лише успішне складання державних екзаменів і захист дипломної роботи, але й дозволить стати високоякісним спеціалістом-істориком, істориком-марксистом. Цього вимагає від нас вітчизна, цього вимагає комуністична партія.

В. ШЕВЧЕНКО,
студент IV курсу історичного факультету.

НАПОЛЕГЛИВО ВЧИТИСЯ

Заліки з основ марксизму-ленінізму на II курсі фізико-математичного факультету показали, що більшість студентів наполегливо й серйозно вивчає марксистсько-ленінську теорію. В цьому велика заслуга комуністів й комсомольського активу курсу, які настійливо оволодівають вченням Маркса — Енгельса—Леніна—Сталіна і служать прикладом для всіх студентів.

Систематично працюють над першоджерелами, старанно конспектують роботи класиків марксизму-ленінізму студенти Лібін, Манько, Пріденко, Харченко, Соїфер та інші. Змістовний конспект, як правило, свідчить про вдумливу, наполегливу роботу. Зрозуміло, що студенти, які регулярно відвідують семінари, серйозно вчаться, протягом семестру, старанно конспектують першоджерела, одержують відмінні й добрі оцінки при перевірці знань.

Проте, заліки виявили ряд недоліків у нашій роботі. Деякі студенти занадто переоцінили свої сили й вирішили, що твори класиків марксизму-ленінізму цілком можливо вивчити напередодні сесії. Замість того, щоб повторювати пройдений і вивчений матеріал, вони

протягом 2—3 днів «штурмували» першоджерела, й відшукували у товаришів конспекти. Звідси й наслідки. Наспіх прочитаний чужий конспект не залишив у студента глибоких знань, такий студент плутався в подіях, давав поверхові, не точні відповіді.

Так «вчилися» Попова, Фрідман, Страшко, Обеднік. Заліка вони не склали. Виявилось, що ці студенти не знають настільки книги кожного радянського громадянина — «Короткого курсу історії ВКП(б)». Вони не могли дати вірні відповіді на запитання про значення дискусії в партії про профспілки, правильно оцінити політику воєнного комунізму.

Студенти, що не склали заліка, повинні врахувати свої упущення, приступити до систематичного, наполегливого вивчення марксистсько-ленінської теорії. Завдання комсомольської організації факультету — очолити боротьбу за відмінні й добрі знання всіх студентів з основ марксизму-ленінізму.

Л. ЧОРНОМАЗ,
викладач кафедри марксизму-ленінізму.

Професор загальної історії Михайло Михайлович Лунін, давно й несправедливо позабутий, в першій половині XIX століття був гордістю Харківського університету. Його викладацька діяльність мала великий вплив на сучасників.

У чорні роки миколаївської реакції лекції М. М. Луніна, глибокі за змістом і майстерні за формою, викликали захоплення широкої студентської аудиторії. Лекції професора приходили послухати студенти всіх факультетів, а також люди що не були пов'язані з університетом, і навіть жінки. Ось як відзначається про ці лекції історик Костомаров: «Его лекции по древней истории... и по средней истории... были столько же глубокомысленны, как и увлекательны». («Литературное наследие» СПб, 1890 р., стор. 22).

М. М. Лунін народився у 1806 році у заможній сім'ї в Прибалтійському краї. В 1828 році він закінчив курс у Юр'ївському університеті. Потім, в 1830 році поступає до професорського інституту при Юр'ївському університеті, де готується до професорського звання. В 1833 році Михайло Михайлович захистив докторську дисертацію і одержав звання доктора філософії. В цьому ж році, для удосконалення своїх знань, М. М. Лунін командидується за кордон до Берліну.

В 1835 році за проханням Ради університету Лунін приїздить до Харкова і займає кафедру загальної історії в Харківському університеті. Професорська діяльність Луніна продовжувалася лише 9 років. В 1844 році після тяжкої хвороби він помер. Царський уряд відмовив родині покійного — дружині і трьом маленьким дітям, що залишилися без засобів до існування, навіть у невеликій пенсії.

М. М. Лунін читав в університеті головним чином стародавню

та середню історію. Знання з цих предметів у нього були дуже широкі. Вільно володіючи новими мовами, він досконало знав також грецьку і латинську. У своїх самостійних спеціальних курсах для студентів він широко користувався найрізноманітнішими джерелами. Його викладання і погляди, як видно з опублікованих робіт, стояли на висоті тогочасної науки і являли явище видатне для свого часу.

Чесний і правдивий, скромний і безкорисливий, М. М. Лунін завоював своїми лекціями і всім своїм життям глибоку вдячність своїх учнів. Костомаров у своїй «Автобіографії» пише про М. М. Луніна: «Лекции этого профессора оказали на меня громадное влияние и произвели в моей духовной жизни решительный поворот: я полюбил историю более всего и с тех пор с жаром предавался чтению и изучению исторических книг». («Литературное наследие» СПб, 1890 р., стор. 22).

М. М. Лунін не залишив після себе великої друкованої спадщини. На жаль, головна частина його праць — самостійний великий курс стародавньої та середньої історії не був ним закінчений. Надруковані були такі його роботи:

1. Докторська дисертація латинською мовою:

(Введение к истории ахейцев: краткая мифическая предистория Арголиты).

2. Переход средней истории к новой и значение сей последней. («Журнал министерства народного просвещения» 1835, июль).

3. Индия. Взгляд на жизнь индустанского народа. Жур. Мин. Нар. Просв. 1837, июль.

4. Взгляд на историографию древнейших народов Востока. Журнал «Москвитянин», 1842, ч. IV—V.

5. Несколько слов о римской истории. «Москвитянин», 1841, ч V.

М. ШТРАЙМІШ, бібліограф.

«3 міжнародного життя»

На економічному факультеті регулярно, 2 рази на тиждень, випускається вітрина «3 міжнародного життя». Це — добірки ви-

різок по матеріалах центральних газет.

Цікавий календар поточних подій випускають також студенти хімічного факультету.

Під час зимових канікул група комсомольців-фізкультурників виїхала до підшефного Савинського району. Мета виїзду — проведення ліжного агітпробігу, присвяченого виборам до Верховної Ради УРСР, і показ спортивних досягнень університету.

Агітатори-ліжники пройшли по колгоспах району, прочитали ряд лекцій, присвячених виборам. Нижче подаємо уривки з щоденника походу однієї з груп в складі студентів Бланка, Петренка і Милославина. Щоденник вів у похід М. Милославін.

1 лютого

Всі учасники агітпробігу зібралися в районному комітеті в справах фізкультури і спорту. Кожна група одержала маршрут і календарний план проведення лекцій в колгоспах. Наша група повинна пройти через села Макарівка, Слабунівка, Олександрівка. Кінцевий пункт — село Бугайівка, в 28 кілометрах від райцентру.

Рівно о 12-й всі групи рушили в похід. Вийшовши за околицю, ми побачили, що в полі дуже мете. Мороз був 20—22°, різкий, холодний вітер дув просто в лице, перешкоджаючи просуванню. Перші три кілометри наш шлях збігався з шляхом третьої групи. Йшли по черзі прокладаючи ліж-

біля повороту до села Макарів-

ки попросилися з третьою групою, побажали їм успіхів і повернули ліворуч. Тепер їти стало трохи легше. Минули Макарівку, через два з половиною кілометри потрапили в велике село Слабунівку. Тут перепочили й вирушили далі. Мешканці села пояснили нам, як дійти до Олександрівки. Дорога пішла тепер з гори, їти стало легше. Коли б не вітер, було б зовсім добре.

Через п'ять годин після виходу з Савинців були в Олександрівці. До сільради нас повела група сільських хлопчиків, що спускалися в яру на ліжах.

Зігрівшись й похверявши, ми пішли до клубу, де зібралися колгоспники послухати лекцію. У клубі вже багато молоді, танцюють і співають під гармошку. Ми приєдналися. Бесідували з колгоспниками. Потім Милославін прочитав лекцію: «Радянська виборча система — найдемократичніша в світі». Колгоспники слухали з великою увагою, поставили чимало запитань, цікавилися міжнародними подіями

2 лютого

Прокинулися дуже рано. Зай-

Студенти великим будовам

Відповідальну і почесну роботу провадить геолог-географічний факультет університету. Учені і студенти факультету трудяться над обробкою та узагальненням матеріалів, необхідних будівництву Волго-Донського каналу і Сталінградської ГЕС.

Під керівництвом проф. І. Д. Седлецького готують дипломні роботи по матеріалах сталінградського будівництва п'ятикурсники.

Під час зимових канікул багато студентів, особливо дипломники, працювали в лабораторіях, листувалися з будівельниками, їздили на об'єкти будов.

До роботи були залучені і студенти молодших курсів. Під керівництвом асистента А. Н. Бугайової готувалися зразки до термічного аналізу.

Після канікул робота ще більш пожвавилася. Результати, одержані по колоїдних фракціях різних розмірів, по термічному аналізу, запалили початківців-дослідників на дальші шукання.

Хороших успіхів добилася студентка Шелепіна, яка провадила розшифровку рентгенограм. Успішно працюють студенти Кутейніков, Нелюбов, Багрова, Любимова та інші.

«За научные кадры»

(Воронізький університет)

Піонервожати в школі

Жваво і цікаво будують роботу з піонерами 28-ї чоловічої школи студентка хімічного факультету Роза Новичкова.

В минулому V клас «В» мав найбільш низькі результати з успішності та дисципліни. Тут часто зривалися уроки, піонери ходили без галстуків, іноді грубили зі старшими.

Коли в цьому класі піонервожати стала працювати Р. Новичкова, він вийшов у число передових загонів по дружині.

Студентки-комсомолки університету Р. Новичкова, Л. Носова і Т. Сланська, з душею виконуючи комсомольське доручення, подають велику допомогу школі у справі виховання нашого юного покоління.

СТВОРИТИ УМОВИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

Вечоріє... В читальному залі хтось з студентів ввімкнув електрику. Цієї ж хвилини починається переміщення. Чути грікоти стільців, летять на підлогу книжки й зошити. Та власників їх це мало турбує — треба захопити стіл, над яким висить лампочка, інакше працювати майже неможливо.

В метушні хтось зачепив величезний відерний таз, що стоїть під столом. Лунає металевий дзвін, хлюпає розлита вода... Цим тазом господарська частина наділила читальню замість полоסקальниці до графіну...

Читальний зал фізико-математичного й хімічного факультетів щодня відвідують понад 200 студентів. Проте, якщо подивитися, в яких умовах працюють студенти, можна зробити висновок,

що, крім колективу учбової бібліотеки, робота залу нікого не цікавить.

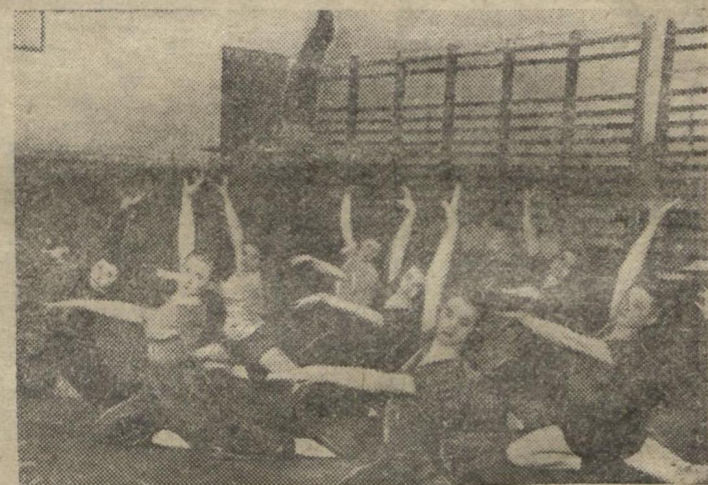
Перш за все, освітлення. Чотири лампочки ніяк не можуть забезпечити світлом весь зал, та й розміщені вони так, що світять у спини тим, хто сидить біля столу. А виправити становище дуже просто — треба зробити штенселі в стінах і поставити настольні лампи.

Підлога в залі не застелена доріжками, двері грікають — через шум важко зосередитись.

Загальну похмуру картину доповнюють темні порт'єри з синьої бумагеї, які навряд чи створюють затишок в читальному залі.

Студенти В. САМСОНОВ, Б. АВЕРЬЯНОВ, П. ШОР та інші.

ГІМНАСТИЧНА СЕКЦІЯ

На фото: на заняттях секції новачків. Вільні вправи для дівчат.

Фото В. ВАСИЛЕНКА

3 щоденника шефського походу

ка» й стіннівки для колгоспників.

Вирушили в дорогу. Син господарки квартири, де ми ночували, дровів приблизно з півкілометра й показав на вітряк, в напрямку якого нам треба рухатись. Від вітряка вже видно село Бугайівку. Спочатку здавалося, що до вітряка дуже близько. Проте довелося перетяти багато ярів, підійматися на круті гори. Різкий вітер заважав рухатись.

...О третій годині дня перед нами розкинулося село Бугайівка, розташоване по схилах великого яру. Зупинилися в школі у знайомої вчительки Л. Яцини, яка торік закінчила біологічний факультет університету. В цьому селі ми прочитали дві лекції — в школі і в правлінні колгоспу імені Сталіна. За першу гаряче дякували секретар комсомольської організації і директор школи.

В правлінні колгоспу лекцію прочитав Петренко. Він розповів про підсумки виконання плану за 1950 рік, про необхідність укрупнення колгоспів і перспективи спорудження агроміст. Проте, не знаючи місцевих умов, лектор не

госпників про планування агроміста конкретно в умовах села Бугайівки та деякі інші. Це свідчило про те, що, вирушаючи в село району, агітатори повинні були ознайомитись з місцевими умовами. Подібний короткий інструктаж можна було б організувати завчасно в райкомі.

3 лютого

Місцевість між Олександрівкою і Слабунівкою, куди ми їдемо, майже рівна. Але вітер дуже сильний і доводиться їхати, відштовхуючись палками. Рухаємося досить швидко.

В Слабунівці нас зустріли дуже привітно. Ввечері в сільраді зібралася сесія депутатів. На ній нам і доведеться прочитати лекцію. Прийшли до сільради, коли депутати й сільський актив були вже там. Обговорювалося питання про найбільш доцільне використання кормів.

Друге питання було присвячене роботі сільського клубу. Виявилось, що комсомольська органі-

зація майже не бере участі у клубній роботі. Після конференції Милославін прочитав делегатам й активу лекцію.

Потім ми залишилися й довго бесідували з активом комсомольської організації. Дізналися про їх життя, працю, дозвілля. Порадили комсомольцям, як налагодити гурткову роботу в клубі, як організувати художню самодіяльність і залучити до активної участі позаспілкову молодь. Жвава бесіда продовжувалася близько півночі.

4 лютого

Випустивши «Бойовий листок» і попрощавшись з комсомольцями, ми вирушили в останній перехід. Мороз був слабкий. Стало жарко від швидкого бігу. Приблизно через годину були в Савинцях. Політрук групи М. Бланк зайшов до райкому партії й розповів про проведenu групоу роботу.

5 лютого

Група повернулася до Харкова. Агітпробігом ми дуже задоволені. Він виявився корисним як для колгоспників, так і для його учасників.

Номер підготовлений за участю змінної редакції в складі Б. ПЛАХТІНСЬКОГО, Г. ПРИХОДЬКО, С. КВАЧАДЗЕ.

В. о. відповід. редактора В. БУДНІКОВ.